

GOSPODARCZY WYMIAR WSPÓŁPRACY POLSKO-CHIŃSKIEJ

Webinar prowadzony przez dr Katarzynę Golik
w dniu 30 października 2020

波中法律经济研究中心
Polish Research
Centre for Law and
Economy of China

SCHOOL OF LAW AND
ECONOMY OF CHINA
UNIVERSITY OF WARSAW
华沙大学中国法律与经济学院

Polskie Centrum Studiów nad Prawem i Gospodarką Chin
Wydział Prawa i Administracji Uniwersytetu Warszawskiego

chinalaw@wpia.uw.edu.pl
chinalaw.wpia.uw.edu.pl

Webinar finansowany w ramach programu Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego
pod nazwą "DIALOG" w latach 2018-2020.

W kontekście zacieśniania współpracy politycznej Polska-Chiny eksponowany jest cel poszerzania zakresu bilateralnych relacji gospodarczych. Wydaje się, że wyniki dotychczasowej współpracy nie spełniły jeszcze oczekiwań żadnej ze stron. Jednym z głównych powodów mogło być niedostateczne uwzględnienie realiów gospodarczych. Porównanie struktur gospodarek i ich pozycji w międzynarodowych łańcuchach wartości dodanej wymaga dalszych, pogłębionych badań. Można jednak wskazać, że polska produkcja wobec chińskiej jest raczej konkurencyjna niż komplementarna.

Konkurencyjność ma miejsce przede wszystkim w sekcjach związanych maszynami elektrycznymi, sprzętem mechanicznym i ich częściami, ale również artykułami włókienniczymi, meblami, oświetleniem. Stąd też trudno się dziwić również głębokiemu deficytowi w handlu zagranicznym. Za względu na silne powiązania produkcji na linii Niemcy-Chiny oraz Polska-Niemcy związanych łańcuchami dostaw, obliczanie salda bezpośredniej wymiany handlowej nie opisuje w pełni zależności importu i eksportu w relacjach bilateralnych.

Nie są to jedyne problemy z analizą procesów gospodarczych. Po stronie polskiej oczekiwano inwestycji zagranicznych, które też są mierzone za pomocą różnych metodologii. Rozpiętości w danych bywają bardzo znaczące. Przykładowo, strona chińska za okres 2006-2016 raportowała 0,5 mld EUR bezpośrednich inwestycji zagranicznych (BIZ) dla Polski, zaś dla Niemiec - 12 mld EUR. Niemiecki think tank Merics za ten sam okres podał 1,0 mld EUR

dla Polski oraz 18,8 mld EUR dla Niemiec. Informacje na temat BIZ w obie strony mogą pochodzić z bilansu płatniczego - statystyki Narodowego Banku Polskiego, na dodatek skompilowanych według międzynarodowych standardów. Ponadto w ramach prac tej instytucji prezentowany jest również międzynarodowy handel usług. Większość inwestycji chińskich w Polsce było typu fuzji i przejęć (mergers & acquisitions), które jednak nie są szczególnie pożądane, gdyż przede wszystkim mają niską zdolność kreacji nowych miejsc pracy (wręcz nieraz skutkują redukcjami zatrudnienia). W przeciwieństwie do nich, inwestycje typu greenfield i brownfield niosą ze sobą silniejszy impuls rozwojowy w zakresie transferu technologii i know-how. Tego typu kontrakty pilotuje Polska Agencja Inwestycji i Handlu. Ogół procesów inwestycyjnych według swojej metodyki ma też Rhodium Group, które publikowane i analizowane są na specjalistycznym portalu Bankier.pl.

Na podstawie powyższych informacji można stwierdzić, że rok 2019 był dość interesujący przede wszystkim w zakresie inwestycji greenfield i brownfield, w tym także ze względu na silny trend w zakresie rozwoju elektromobilności. Sfinalizowano otwarcie fabryki Honreck Electronics Trading i Myatu Europe Intelligent Technology we Wrocławiu, zaś zainwestował JOBO Europe. Capchem i Zhangjiagang Guotai Huarong Chemical New Material (GTHR) budują fabryki elektrolitów do akumulatorów i baterii litowo-jonowych, co może składować się z inwestycją koreańskiego LG Chem w zakresie produkcji akumulatorów i baterii litowo-jonowych. Ponadto Bafang Electric otworzył fabrykę e-rowerów w Bielanach Wrocławskich. Z jednej strony w większości przypad-

ków jest to produkcja często obciążająca dla środowiska, jednak wpisuje się w rewolucję elektromobilności, w której wiodące są kraje Azji Wschodniej, zaś Unia Europejska, w tym Niemcy mają w tym zakresie wieloletnie zapóźnienia rozwojowe. Z innych ważnych wydarzeń inwestycyjnych odnotowane były inwestycje TCL i Huawei Polska ze względu na centra rozwojowe inteligencji sztucznej (AI). Podpisana została również umowa z Shandong Shida Shenghua Chemical Group w zakresie produkcji węglanów organicznych i ich sprzedaży.

Z innych, nieco rzadziej dyskutowanych aspektów relacji gospodarczych dynamicznie rozwijał się wspomniany międzynarodowy handel usług. Warto obserwować te procesy, szczególnie w tym segmencie również Polska notuje deficyt wobec Chin. Jednocześnie segment ten nadal posiada potencjał rozwojowy. Negatywny bilans mamy w różnych segmentach usług transportowych. Widoczne staje się, że przebiegający przez Polskę kolejowy Jedwabny Szlak jeszcze nie przynosi spodziewanych zysków. Jest to wytłumaczalne, gdyż sam tranzyt generuje dochody w postaci opłat, jednak znaczące zyski przynoszą centra logistyczne. Co więcej, przejście graniczne w Małaszewicach jest wskazywane jako wąskie gardło w logistyce Pasie i Szlaku. Cztery odcinki, przez które przesyłane są coraz większe wolumeny towarów, posiadają status „znaczenia miejscowego”

oraz ograniczenia prędkości do 10-20 km/godz. Nie są to jedyne problemy w zakresie jakości infrastruktury kolejowej w Polsce, co ogranicza naszą atrakcyjność w kontekście budowy owych hubów towarów w handlu euro-azjatyckim. W tym kontekście wątpliwości od strony kolejowej budzi też integracja infrastruktury z Centralnym Portem Komunikacyjnym w ramach planów rozwoju transportu intermodalnego. Sam ten projekt tworzony był z myślą o rozwoju współpracy z Chinami. Z jednej strony strona polska miała nadzieję rozwijać za jego pomocą przepływy pasażerów i towarów jednocześnie budując swoją pozycję jako hub transportowy. Brak możliwości finansowania inwestycji tej skali wyłącznie przez kapitał krajowy również skłaniał decydentów to patrzenia w kierunku Pekinu.

Jednak założenia projektu budzą szereg wątpliwości z punktu widzenia gospodarczego, zaś strona chińska również wykazuje umiarkowane nim zainteresowanie.

W relacjach gospodarczych oczywistym jest też asymetria potencjału i potrzeb obu gospodarek. Z tym, że należałoby ze strony polskiej koncentrować swoje wysiłki na budowie kontaktów z chińskimi prowincjami i większymi miastami, co jednak spotyka się z umiarkowanym zrozumieniem i zainteresowaniem polskich podmiotów politycznych i gospodarczych.

Dr Katarzyna Golik
(Polska Akademia Nauk)

Mongolistka i ekonomistka, adiunkt w ISP PAN. Odbiła stypendia oraz wyjazdy badawcze w Chinach i Mongolii. Jej główne zainteresowania to przemiany społeczno-gospodarcze i ich uwarunkowania lokalne w Azji Wewnętrznej.